

Klumme

Dannelse betyder, at der er forskel på mennesker

Det menneskelige menneske skabes ikke af biologi alene - noget må hænde med det, så det dannes.

SØNDAG D. 16. SEPTEMBER 2018 KL. 15:00

f t in

Illustration: Rasmus Meisler

Af Anders Fogh Jensen, filosof, højskoleforstander

Jeg er netop flyttet. Som enhver, der har prøvet at flytte, vil vide, så handler alting om pap og skruer, og de ting, man skal bruge, ligger altid i en kasse, man ikke kan finde.

Tingene er endnu ikke i orden, der hersker en vis grad af kaos. Sådan ser der ud hjemme hos os. På gulvet ligger en kasse med skruer. Min lille søn kaster skrue for skrue ud af kassen. Han lægger nogle få tilbage i kassen for derefter at kaste dem enkeltvis ud igen. Alt er, som det skal være under en flytning.

Og alt er, som det skal være med en lille dreng. For selv om det ved den søde grød ikke er særligt interessant, så er det der, han er. Udviklingspsykologien tilsiger, at alt har sine stadier, og at det med tiden bliver mere sammenhængende aktiviteter end at flytte skruer ind og ud af en kasse, og generelt objekter ind og ud af beholdere.

Anders Fogh Jensen
Foto: Anders Fogh Jensen

SENESTE NYT

FLERE NYHEDER >

BUSINESS.DK

Aktier/åbning: Bavarian og Lundbecks nedtur fortsætter på nervøs børs

16 minutter siden

9:20 Min sproglige biografi: »Indimellem dukker min indre Allan Simonsen op. Så nyder jeg at udtale sort som såård og sige træls« | FOR ABONNENTER

9:17 Japansk milliardær udvælges til første månerejse siden 1972

9:06 Medie: KIF Kolding er blevet begæret konkurs

9:05 Apple slipper for Trumps ekstraskat - men truslen er ikke drevet over

9:02 Særlige efterforskere går efter ny fængsling i tyverisag

HENT FLERE

VI ANBEFALER

efter den anden bliver smidt ud af hjerne-kassen, uden at der er nogen sammenhæng i det, og uden at der bliver bygget noget op. Nogle har evnen til at se sammenhænge, blive ved emner, se noget opbyggeligt, mens andre skifter emne hvert tiende sekund og har svært ved at holde deres associationer tilbage. Det er sjældent mere interessant end lige empatisk end at se nogen kaste skruer sporadisk ud af en papæske.

Dannelse

Alt dette kan de fleste være med på. Alle har oplevet spændende samtaler og samtaler, der var som skruer ud af en æske.

Men hvis man præsenterer den logiske følge af dette, så starter det en modstrid i mange mennesker, jeg har mødt. For hvis vi kan sige, at det mere udviklede barn kan lave mere interessante ting, for sig selv og for andre, så må det vel også gælde for den mere udviklede voksne.

Nogle mennesker er mere udviklede mennesker, de har udviklet mennesket i sig og ikke bare deres biologiske potentiale, mens andre er knap så menneskelige. Barnets udviklingspsykologi må med andre ord suppleres med en ditto for voksne, hvor man udvikler sin evne til at være menneske i alle facetter af begrebet. Undertiden kaldes dette for dannelse <https://www.b.dk/emne/dannelse> , og selv om det kan være svært at definere, så indeholder det i hvert fald elementer som empati, konsistens, tålmodighed, ordforråd og belevenhed og sikkert flere. Det menneskelige menneske skabes ikke blot af den biologiske udvikling, og da slet ikke automatisk - noget må hænde med det, så det dannes.

Alle kan være enige om, at det menneske, der kommer hjem fra sin dannelsesrejse, er et mere fuldbåret menneske end det, der tog af sted. Der, hvor folk ofte hamrer bremsen i, er, når man gør denne indsigt brugbar for sammenligning mellem mennesker: At nogle mennesker er bedre til at være mennesker end andre, ligesom helten i slutningen af dannelsesromanen er et mere udfoldet menneske end det potentiale, der drog af sted til de ydre og indre skærmydsler.

Den særligt nordiske egalitarisme vil simpelthen ikke være med til, at nogle mennesker er bedre end andre, måske fordi det synspunkt forveksles med intolerance. Og samtidig vil den holde muligheden åben for dannelse hele livet; det vil sige muligheden for selv at blive et mere storslået menneske. Hvis vi vil insistere på det sidste - og det mener jeg, at vi skal - så må vi også acceptere det første.

Alt er ikke lige godt

I min første morgensamling som højskoleforstander på Vestjyllands Højskole <https://www.hojskolebladet.dk/nyhedsarkiv/2018/maj/filosoffen-anders-

ANALYSE

Sexanklage kan blive skæbnesvanger for Trump & co. op til midtvejsvalget

FOR ABONNENTER

»Jeg kan ikke fornemme, hvem de er, hvis jeg kun ser to øjne, der kigger ud gennem en sprække«
| FOR ABONNENTER

Eva Selsing: Den døde borgerlighed er selv skyld i vensterradikalismens vækst
| FOR ABONNENTER

Medie: Nye spor viser, at klodsede russere var GRU-agenter
| FOR ABONNENTER

MEST LÆSTE

Store ændringer på DR: Antallet af TV-kanaler skæres ned

Kinas mest berømte skuespiller er forsvundet

Sexanklage kan blive skæbnesvanger for Trump & co. op til midtvejsvalget
| FOR ABONNENTER

Kære Nørrebro-præst: »Jeg ved, du synes, jeg skal skamme mig, men det gør jeg ikke«
| FOR ABONNENTER

SE FLERE >

Følg Berlingske:

udfolde deres menneskelighed.

Jeg ved det ikke, men jeg tror, at nogle af dem tænkte: Hvordan kan denne mand være højskoleforstander? Højskolen handler jo netop om at kunne rumme alle trods deres forskellighed. At møde alle mennesker lige, give dem plads og lade dem udfolde sig, trods det, at de kommer med forskelligt udgangspunkt. Hvis jeg mener, at det menneske, der f.eks. kan spille musik, er et mere udfoldet menneske end det, der ikke kan, så bryder det jo med et af grundprincipperne i højskolen <<https://www.b.dk/emne/hoejskole>> og i vores menneskesyn.

Nej, just ikke. Hvis ikke vi som højskole sender bedre mennesker ud, end vi får ind, så har vi ikke levet op til de forventninger, der er til os som højskole - nemlig, at dannelsen skal finde sted netop her. Det betyder ikke, at det er det eneste formål, man kan have med at tage af sted; det kan også være at have det rart, at finde sig en kæreste eller få venner for livet. Men dannelse handler om at blive bedre, ligesom ordet elev kommer af elevation, en der skal hæves, og at insistere på muligheden for at blive et bedre menneske, der kan videreføre en menneskelig og ikke barbarisk kultur, må være højskolens sine qua non.

Alting skal have sin plads, men det er ikke det samme som, at alt er lige godt. Og at alt ikke er lige godt, er igen ikke det samme som, at vi skal overføre det omkringliggende samfunds uophørlige konkurrence på dannelse og menneskelighed. Men at insistere på at kunne blive et mere udfoldet menneske, selv om man er god nok, er selve grundkomponenten i både nysgerrighed og i højskolen. Det kommer ikke fra et samfund inficeret af konkurrence. Det kommer fra troen på det gode i mennesket.

RELATEREDE

Dannelse og ånd i hverdagen | FOR ABONNENTER

Når dannelse rimer på forbandelse | FOR ABONNENTER

VIS ALLE

EMNER

Højskole

Dannelse

f DEL VIA FACEBOOK

DEL VIA TWITTER

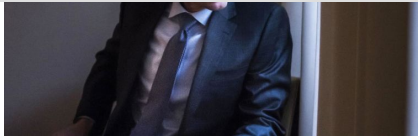
TOPHISTORIER

POLITISK MORGENPOST

Nu rammer regeringen og DFs sparekniv DR: Store ændringer på vej

FOR ABONNENTER

BUSINESS.DK

Danske Banks topchef var tidligt velinformeret om hvidvasksag

FOR ABONNENTER

COMMONWEALTH BUSINESS FORUM

I Storbritannien dør EU-modstanderne. Det vil allerede næste år give flertal for »remain«

FOR ABONNENTER

BUSINESS.DK | DAGENS VIGTIGSTE ERHVERVSNYHEDER

EU-kommissær: Hvidvask kan føre til ny finanskris

Store ændringer på DR: Antallet af TV-kanaler skæres ned

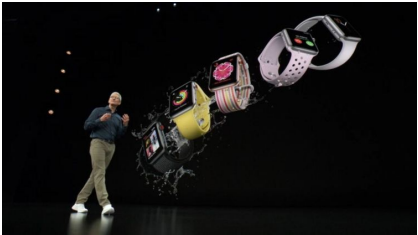

Overraskende aftale skal forhindre katastrofe i Syrien: Putins og Erdogans soldater skal patruljere sammen

FOR ABONNENTER

HENT FLERE

BUSINESS TOPHISTORIER

BUSINESS.DK

Apple slipper for Trumps ekstraskat - men truslen er ikke drevet over

FOR ABONNENTER

BUSINESS.DK | DAGENS VIGTIGSTE ERHVERVSNYHEDER

EU-kommissær: Hvidvask kan føre til ny finanskris

BUSINESS.DK

Magtfulde mellemænd slår milliarder af Novos markedsværdi

FOR ABONNENTER

HENT FLERE

